

Bedrijf laten groeien... op naar het buitenland

Melkveehouderij grootschalig bedrijven vraagt andere vaardigheden, zo vertelden Bonny van Ranst, melkveehouder in België en Frankrijk, Jack Koopman uit Duitsland en Arie de Jong uit Amerika op het NRM/EDF symposium. Ze melken respectievelijk 600, 4.700 en 150.000 koeien met familie en medewerkers.

ing. Alice Booij

Het bedrijf van Arie de Jong in Amerika spant de kroon. De 49-jarige ondernemer melkt samen met zijn (uitgebreide) familie zo'n 150.000 melkkoeien in Arizona, Californië en Oregon. Ook heeft hij een zuivelfabriek die kleine 'duur betaalde' pakjes melk fabriceert voor scholen en gevangissen. Zo'n 200 medewerkers, voornamelijk Mexicanen, verzorgen de 12.450 melkkoeien die De Jong zelf onder zijn hoede heeft. "Het zijn allemaal specialisten. De één verzorgt alleen maar de kalvingen, terwijl de ander alleen de gezondheid van de koeien in de gaten houdt. Hij temperatuur ze bijvoorbeeld dagelijks. Ieder weet exact wat ze moeten doen en ze zijn goed in hun vak geworden omdat ze de hele dag niets anders doen." De Jong heeft de medewerkers verdeeld in ploegen van zes personen die als een team functioneren. Drie verschillende melktanks zorgen ervoor dat de resultaten in liters en in kwaliteit van de melk ook vergeleken kunnen worden. "Bij goede prestaties krijgen ze een bonus van 300 dollar per maand. Als er één in het team niet functioneert, kunnen anderen hem wegstemmen."

Elke maand 800 vaarzen

De opfok van jongvee heeft bij De Jong een belangrijke plaats binnen de bedrijfsvoering. "Als het daar goed gaat, melken we ook gemakkelijk. We verkopen oudere koeien en laten nieuwe vaarzen instromen. Elke maand kalven er 800 vaarzen." Naast het eigen jongvee fokt De Jong ook kalveren op voor andere bedrijven. Voor het opfokken van de 10.000 pinken zijn 14 mensen verantwoordelijk. Twee keer per dag krijgen de kalveren schoon water en graan volgens een strak schema. De sterfte ligt tussen 2,6 en 3,1 procent. Systematisch werken, het komt steeds terug bij De Jong. En gebruik maken van de automatisering. Stappentellers, geleidbaarheidsmeting en de

melkproductie (moet de eerste 30 dagen licht stijgend zijn) geven veel informatie over de gezondheid van de koeien. "Zo halen we op basis van beeldschermgegevens dagelijks dertig koeien uit de kudde en dan blijken er altijd drie of vier iets te mankeren. Zo halen we het sterftecijfer omlaag." Het vervangingspercentage op de bedrijven varieert tussen 26 en 36 procent.

Administratie is de basis

Ook melkveehouder Bonny van Ranst maakt bij het managen gebruik van informatica. "We proberen de koeien personeelsonafhankelijk te managen. Je wordt meer virtueel boer." Samen met zijn vader en broer melkt hij 230 koeien in België en heeft hij er 350 in Frankrijk, zonder daar zelf constant te zijn. Dieradministratie is de basis voor een goede bedrijfsvoering. "Daar hoort ook bedrijfsbegeleiding bij, daar moet je niet te licht overheen stappen." Volgens Van Ranst gaat het erom de basis goed en gestructureerd in orde te hebben. "Als het niet goed loopt, wordt het een puinhoop bij grote aantallen koeien. Er zijn genoeg voorbeelden van veel grote ellende op grote bedrijven."

Van Ranst benadrukte het belang van een goede droogstand voor de gezondheid. "Koeien lopen in de droogstand tien keer zoveel kans een mastitis op te lopen dan in de lactatie. Maar ook een goede vruchtbaarheid start in de droogstand", zo vertelt de melkveehouder die ook dierenarts is. "Dat is het verhaal van de vette en magere embryo." Koeien die veel vetafbraak in het begin van de lactatie hebben, zullen om de eicellen ook vet krijgen. Drachtig worden is dan lastig. Van Ranst geeft aan dat een te snelle en te grote vetafbraak genetisch aangelegd is. "Er zijn verschillen tussen dochtergroepen van stieren. Hier ligt voor de fokkerij nog een flinke taak weggelegd." Van Ranst wil sowieso meer aandacht schenken aan vruchtbaarheid en gezondheid binnen de fokkerij.

Meer koeien niet altijd meer melk

Grote bedrijven hebben niet altijd een hogere productie per arbeidskracht. Bonny van Ranst geeft aan dat in alle bedrijfssystemen, van familiebedrijf tot megamelkers, 50 tot 60 koeien per arbeidskracht het gemiddelde is. "Schaalvergroten of samenwerken doe je vanwege sociale redenen, maar niet om per arbeidskracht meer koeien te houden." Arie de Jong geeft aan dat 5.000 koeien met 50 personen precies hetzelfde is als een ondernemer die 100 koeien in zijn eentje verzorgt. "Groter groeien is geen doel op zich." Jack Koopman houdt als streven 750.000 liter melk per medewerker aan.

'MANNEN VAN DE PRAKTIJK'

Bonny van Ranst (België/Frankrijk):

"We proberen onze koeien personeelsonafhankelijk te managen."

Arie de Jong (VS):

"Onze medewerkers zijn specialisten. Ze zijn goed in hun vak geworden omdat ze de hele dag niets anders doen."

Jack Koopman (Duitsland):

"Ik sta er nog steeds versteld van hoe groot het schaalvoordeel is."

Foto's: Alice Booij

"De ene koe krijgt coli en gaat dood, de andere lacht erom. Er is nog veel mogelijk binnen de fokkerij."

Schaalvoordelen enorm

Optimaliseren, dat is wat ook melkveehouder Jack Koopman als zijn huidige strategie noemt. Zijn 4.700 melkkoeien kalven op een centrale plaats af en worden heen en weer getransporteerd. "Zo kunnen we gespecialiseerd personeel beter inzetten." Koopman is in 1995 vertrokken naar Oost-Duitsland en melkt inmiddels 33 miljoen kilo melk. "De schaalvoordelen zijn echt groot. Wij praten over een vrachtwagen voer, melk of koeien. Ik sta er nog steeds versteld van hoe groot dit voordeel is." Koopman is een echte 'kostprijsboer'. "Ik doe geen luxe investeringen." Maar ook hij realiseert zich dat boeren alleen kan in harmonie met de omgeving. De eerste biogasinstallaties komen dan ook binnenkort op zijn

bedrijf. Ook heeft Koopman geïnvesteerd in de productie van een lokale kaas: Klützer Gold. "We oefenen om meerwaarde aan onze melk toe te voegen, maar ik heb er nog geen goed antwoord op hoe dat nou het beste kan", luidt zijn conclusie tot nu toe. De melkprijs in Oost-Duitsland ligt op zo'n 27,5 eurocent per liter. Aangezien ook de Duitsers inmiddels een flink bedrag voor de aankoop van quatum kwijt zijn, is Koopman eens om zich heen gaan kijken. "Wat kunnen we met onze kennis in andere gebieden?", vraagt de emigrant zich af. Hij kijkt naar Rusland, ten oosten van Moskou. "Daar is nog 40 jaar achterstand in te halen. Echt rijk zullen we er wel niet van worden om daar te investeren, maar mogelijkheden zijn er te over." Koopman heeft echter ook het succesverhaal van Arie de Jong gehoord. "Misschien is de VS ook wel wat."